

НЕБЕЗПЕКА У ЛІСІ

Про отруйні властивості грибів людству відомо ще з давніх давен. Такі гриби ще при дворі цезарів у Стародавньому Римі ставали грізною зброєю у боротьбі за владу. Діяла ця зброя безвідмовно, отруєння наставало раптово, а медики того часу неспроможні були будь-чим допомогти потерпілим. Так померли: римський імператор Клавдій – любитель грибних страв, римський папа Клімент VII, французький Король Карл VI.

Отруйних грибів у Європі налічується близько 80 видів, з них дуже небезпечних – 20-25 видів. В Австрії ще наприкінці минулого століття продаж грибів було поставлено під поліцейський нагляд.

Різні види отруйних грибів з'являються з ранньої весни і до кінця осені, тому і постраждати від них можна протягом усього цього періоду. Статистика враховує лише ті випадки отруєнь, які зумовлюють тяжкі захворювання чи закінчуються смертю. Отруєння ж, внаслідок яких виникає розлад шлунково-кишкової діяльності або інші хворобливі симптоми, здебільшого залишаються незареєстрованими. Слід зазначити, що часто і сам потерпілий через свою необізнаність щодо отруйних грибів вважає, що нездужає з інших причин.

Щорічний аналіз отруєння грибами свідчить, що їх пік припадає на липень-жовтень. Разом з тим, як показує аналіз, однією з основних причин отруєння грибами є зневажливе ставлення окремих людей до санітарно-просвітницької інформації та попереджувальних заходів, що здійснюються в цьому напрямку.

1. До смертельно отруйних грибів відносяться:

- **бліда поганка (мухомор зелений)** – колір пластинок білий, м'якуша – білий, при розрізуванні на повітрі не змінюється, спорової маси – білий. Ніжка з кільцем, до основи поступово потовщується, основа з великою бульбою;
- **опеньок сірчано-жовтий**, несправжній колір пластинок сірчано-жовтий, згодом зеленкувато-коричневий, м'якуша – сірчано-жовтий, спорової маси – коричневий. Ніжка з кільцем;
- **волоконниця Патуйара, плютка** – колір пластинок рожевий, з часом коричнюватий, м'якуша – білий, згодом жовтуватий, на повітрі не змінюється, спорової маси – коричневий. Ніжка без кільця.

До дуже отруйних грибів відносяться:

- мухомор білий;
- мухомор червоний;
- мухомор пантерний.

До просто отруйних грибів відносяться:

- **опеньок цегляно-червоний, несправжній** – колір пластинок сірий, з часом бурувато-зеленкуватий, м'якуша – сіро-жовтий, спорової маси – коричневий. Ніжка з кільцем;
- **печериця рудіюча** – колір пластинок рожевий, з часом коричневий, м'якуша – білий, при розрізуванні на повітрі ніжка біля основи жовтіє, неприємний запах карболової кислоти, колір спорової маси –

коричневий. Ніжка з кільцем, до основи потовщується, іноді основа з бульбою.

Ці види отруйних грибів поширені на всій території України.

Наші ліси багаті не тільки на гриби, а й на різноманітні рослини, дерева, ягоди, серед яких є отруйні. Це: беладона, блекота, дурман, вовче лико, вороняче око, конопля індійська, мак, ядра кісточок черемшини, лавровишині, акація біла тощо.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

У випадку контакту шкіри з отруйними рослинами: промийте обпечено місце, нанесіть протиопікові засоби, покладіть суху марлеву пов'язку і негайно зверніться до лікаря.

Якщо трапилося шлункове отруєння небезпечними рослинами, перш за все, зробіть промивання шлунка, викличте блювання та прийміть проносні засоби: активоване вугілля, препарати ентеросорбенти («Смекта», «Ентеросгель»), пийте багато води і обов'язково зверніться до лікаря.

2. Запам'ятайте самі та розкажіть своїм рідним!

Основні правила, яких необхідно дотримуватися при збиранні та приготуванні грибів:

- збирати гриби треба тільки під контролем досвідчених грибників;
- гриби, в яких ви сумніваєтесь, ніколи не кладіть до кошика;
- якщо ви знайшли юстівні гриби, а поруч з ними ростуть отруйні або невідомі вам, не збирайте ці гриби (можлива їх мутація чи запилення отруйними спорами);
- краще збирати гриби рано-вранці, вони свіжі, міцні, добре зберігаються;
- вдома ще раз перегляньте всі зібрані гриби. Якщо помітите отруйний або невідомий вам гриб – одразу ж викиньте його;
- ніколи не пробуйте сиріх грибів, в яких ви сумніваєтесь;
- зібрані гриби необхідно добре промити – не менше трьох разів аби відмити весь бруд;
- в цей же день приготувати гриби, тобто відварити або посмажити чи законсервувати;
- варити всі гриби треба як мінімум у двох водах. Не стільки важливий час варіння, скільки кількість зміненої води;
- при консервуванні грибів треба використовувати оцет, щоб не допустити інших харчових отруєнь, наприклад ботулізму, який характерний для всіх загерметизованих консервів;
- при вживанні грибів чи страв із них слід їсти у невеликій кількості, якщо за ніч чи день ніяких неприємних симптомів не виникло, тоді можна вживати далі. Дітям їсти гриби не рекомендується.

3. Що ж спричинює отруєння?

- вживання отруйних грибів;
- неправильне приготування умовно юстівних грибів;
- вживання старих або зіпсованих юстівних грибів;
- вживання грибів, що мають двійників або змінилися внаслідок мутації (навіть білі гриби та підберезники мають своїх небезпечних двійників).

Ознаки отруєння грибами:

Нудота, блювання, розлади зору (подвоєння в очах), розлади мови, прискорене серцебиття, психічне та рухове збудження, марення, підвищено потовиділення, біль у животі, пронос, задуха, судоми, втрата свідомості.

4. Перша медична допомога при отруєнні грибами.

До приїзду невідкладної медичної допомоги у потерпілого треба викликати блювання, дати випити якомога більше води та повторно викликати блювання до повного очищення шлунка або промити шлунок.

Прийняти активоване вугілля (не менше 10 пігулок одночасно).

Пам'ятайте:

гриби – це дарунок лісу, але водночас вони є небезпечним продуктом харчування, який може призвести до отруєння, а іноді й смерті.

УКУСИ ОТРУЙНИХ ТВАРИН та комах!

5. Серед тваринних організмів отруйні форми зустрічаються частіше, ніж у рослинних організмів. Отрути, що виробляються тими чи іншими організмами, використовуються для нападу або для захисту. Велику небезпеку для людини становлять отруйні змії, павуки.

Місце укусу болить, з'являються пухирці, наповнені рідиною, набряк, можливий крововилив; з'являється запаморочення, слабкість, нудота, задуха, підвищується серцевий ритм, падає артеріальний тиск, зростає нервово-м'язовий розлад, настає зупинка дихання.

Як надати невідкладну медичну допомогу при укусах

При укусі змії слід зберігати спокій, адже хвилювання стимулює прискорення серцевого ритму, що сприяє швидкому проникненню отрути. Дихання повинне бути глибоким і повільним.

Головним засобом лікування є введення сироватки. Однак це можливо тільки після доставки потерпілого в медичний заклад.

То ж необхідно негайно викликати швидку допомогу. А до її прибуття – продезінфікувати рану, прикрити серветкою. Якщо укус прийшовся на кінцівку, її краще зафіксувати шиною та підняти трохи вгору. Щоб зменшити біль, можна приласти лід або щось холодне.

Потерпілим з сильними болями, хворим серцем чи алергійними реакціями необхідно вжити знеболюючий, заспокійливий чи протиалергійний засіб.

Людині, яку вкусила змія у жодному разі не можна вживати спиртне. **ПАМ'ЯТАЙТЕ – АЛКОГОЛЬ НЕ є ПРОТИОТРУЙНИМ ЗАСОБОМ!** Він, навпаки, уповільнює виведення отрути з організму та посилює її дію. А от вживання великої кількості рідини (можна гарячого чаю) сприяє швидшому виведенню отрути через нирки.

Слід також знати, що припікання місця зміїного укусу сірником або розпеченим предметом, розрізування рани та відсмоктування отрути – неефективне, оскільки зуби у змії довгі й отрута глибоко проникає у тканину. Тому ці зусилля не дадуть бажаних результатів. А накладання джгута хоч і є

однією з найдавніших практик, проте деякі спеціалісти стверджують, що вона має зворотній ефект. Адже накладання джгута може викликати локальний некроз тканин і навіть гангрену.

Кліщі є носіями збудників кліщового енцефаліту – важкого захворювання, що уражає центральну нервову систему. Найбільша активність кліщів припадає на весняно-літній період. Для попередження цього захворювання під час лісових прогулянок, збору грибів, ягід необхідно дотримуватись найпростіших запобіжних правил:

- одяг повинен надійно закривати тіло;
- штани – заправлені у шкарпетки, на ногах – чоботи або щільно зав'язані черевики;
- куртку наглухо застібають і заправляють у штани, обшлаги повинні щільно облягати кисті рук, комір і манжети можна змастити камфорною олією;
- вуха і волосся потрібно закрити косинкою або беретом;
- можна застосувати засоби відлякування комах: крем «Тайга», лосьйон «Ангара», аерозоль «ДЕТА»;
- після повернення з лісу необхідно уважно оглянути одяг і тіло. Особливо уважно потрібно оглянути голову, шию, відкриті ділянки шкіри. Кліщі, які присмокталися, мають вигляд малопомітних чорних плямок, їх важко відрізнити від природних утворень на шкірі.

Надання першої допомоги:

- кліщів, які присмокталися треба видалити, для чого шкіру навколо кліща змашують ефіром, бензином. Після цього паразит виходить самостійно;
- ранку потрібно змазати розчином йоду, вилучених кліщів спалити;
- якщо при видаленні кліща його голівка чи якась частинка відірвалася і залишилася в товщі тіла, потрібно звернутися до медичної установи для видалення, введення гамаглобуліну і подальшого спостереження протягом трьох тижнів.